

2. MARTINSKÁ POETICKÁ JESEŇ

K O B R A

PŘÍLOHA KOBRY *** ŘÍJEN 2007

Citát inspirující:

Schádzame sa – starí známí (čoraz starší a čoraz známejší), mladé tváre, „prvolezci“, začiatočníci aj pokročilí, všetci v úcte k slovu jako k jednému z najtvárnejších materiálov v rukách tých, čo mu rozumejú a poznajú jeho nesmiernu cenu.

Peter Mišák

Skupinové foto účastníkov 4. Martinskej poetickej jesene 2007.

MARTIN POČTVRTÉ

V pátek 14.září ráno jsme před sedmou hodinou s Monikou Eberlovou nasedali v Nové Pace do autobusu směr Pardubice a trochu jsme litovali, že s námi nemůže jet Prochor, aby se zopakovala naše historicky první cesta na Slovensko v roce 2003, kdy to vlastně všechno začalo. Jenže Prochor měl svoje povinnosti v PICu, takže to zůstalo na nás dvou vyslancích na 4. Martinskou poetickou jeseň.

V Pardubicích jsme si koupili lístky a čas do odjezdu EC vlaku směr Žilina jsme prožili v nádražní cukrárně. Cesta vlakem probíhala celkem klidně (seděli jsme) a bez časových zpoždění, takže jsme krátce před půl jednou překročili v Horním Lidči česko - slovenskou státní hranici. Cestou jsme probrali všechny možné věci, přes literární, tak i soukromé, jako např. Moničino studium (Monika si vezla i flétnu, aby mohla cvičit). V Žilině jsme byli na čas, přeběhli na první kolej a směřovali do cíle naší cesty, do Martina. Monika jen trochu litovala, že si nemohla prohlédnout Žilinu jako tomu bylo při naší první cestě, když jsme se vraceli z Martina a Andrej Šeliga nám dělal průvodce. Tentokrát jsme ale pospíchali, vlak byl plný, študáci se vraceli v pátek po obědě domů ze škol a internátů, ale nám to moc nevadilo, protože jsme projeli Vrútky a prakticky za dvacet pětadvacet minut stáli na nádraží v Martině. Bylo krátce po druhé odpolední, takže jsme měli ještě čas navštívit knihkupectví na martinské hlavní třídě. Velikostí by se dalo srovnat s tím jičínským na Husovce u Řeháčků, ale přece jenom jeden rozdíl zde byl. Uviděli jsme jeden regál, kde byl nápis „české knihy“. A skutečně, to se u nás prakticky nevidí, celý jeden regál byl věnovaný česky psaným knihám, žádné slovenské překlady českých autorů. Vedle Viewegha, Pawlowské či Nesvadbové, jsem zde našel i českou poezii. Takže se máme čemu přiučit. Nedávno jsem četl knihu mladého slovenského autora Michala Hvoreckého Plyš, pochopitelně přeloženou do češtiny. Tady bych si mohl vybrat i originál. Ale já si koupil letošní sedmé číslo Revue aktuálnej kultúry RAK, o kterém snad časem v Kobře poreferuji.

Na hlavním náměstí s Mileniem jsme s Monikou trochu rozjímali, slunce příjemně hřálo, ačkoliv si domácí stěžovali, že letošní „septembr“ je hodně studený. Mně se náměstí zdálo nějak malé, stále mám zafixované pocity z té první akce, kde jsme procházeli martinskými ulicemi brzy ráno, když byly poloprázdné. I Monika si ráda zavzpomínala, ale kolem půl třetí jsme museli do Turčianskej knižnice, neboť tam byl sraz všem účastníků MAPOJe.

Už před budovou jsme se pozdravili s kouřícím Petrem Musílkem a na chodbě přišla první objetí a pozdravy, nejdříve s hlavní organizátorkou Táňou Sivovou, jejími kolegyněmi Marcelkou a Bibkou,

autorkami z Domažlicka Simonou a Luckou. Z dálky se na mě smál „George“ Jiří Figura s Peterem Stejskalem z Lince. Prezentovali jsme se v rychlosti, ale pozdravy nebraly konce. Nechyběl ani Ivan Fontána s manželkou, který má svoje kořeny u nás v Jičíně. A najednou to vypadalo, jako když jsme se ne půl roku či rok (s některými déle), ale nejméně dvacet let, neviděli. Skákali jsme si do řeči, George mně informoval, že 8.října hrají našeho Bezručě ve Frýdku - Mistku, já tahal z tašky Kobry a Čaje nebo Grand Biblio, kde je článek a fotka z jičínského květnového setkání. Nevím, jak dlouho bychom v knihovně vydrželi, kdyby Táňa nezavelela a my se neodebrali do Slovenského národního literárního muzea, kde v 15 hodin oficiálně 4. ročník setkání literárních klubů a autorů ze Slovenska, Česka a Maďarska oficiálně začínal. Ano letos poprvé se setkání účastnili i autoři ze Spolku slovenských autorů z Budapešti.

Setkání oficiálně zahájila Táňa Sivová a vedoucí Slovenského národního literárního muzea. A pak nastupovali jednotliví zástupci literárních klubů, aby přednesli svoji tvorbu. Bylo dobře, že organizátoři upustili od zdoluhavého představování klubů, neboť to v minulosti program neúnosně protahovalo. Místo toho dostal každý účastník Adresář slovenských a českých literárních klubů a organizací, potěšitelné je, že slovenští přátelé k jeho sestavení použili adresář vydaný u příležitosti Jičínského poetického jara.

Kdo v programu vystoupil? Především hudební doprovod na netradiční nástroje, např. na fujaru či gajdy (česky „dudy“), ale i třeba harmonikář či kytarista. Všichni tito příjemně doplnili program mluveného slova. Postupně se představili zástupci těchto klubů a spolků: Generácia Bratislava, Oáza Čadca, Duria Martin, Mädokýš Martin, POET Prievidza, Spišský literárny klub ze Spišské Nové Vsi, Žiareľka z Žiaru nad Hronom, SILANS z Žiliny, z České republiky potom CHOFILIS Domažlice, Literárny klub Petra Bezručě Frýdek - Místek, Literárny Vysočina, ASON klub Plzeň a pochopitelně i náš LiS. Nesmím zapomenout i na autory z Maďarska ze Spolku slovenských autorů v Maďarsku. (Mluvili slovensky, takže domluvit se s nimi nebyl problém. Monika se snažila naučit se od nich několik slovíček maďarsky, ale moc se jí to nedařilo).

Zatímco Monika celou akci fotograficky zdokumentovávala a oželela svoje vystoupení, já přednesl ukázkou z románu František a musím říct, že jsem se setkal s příznivým ohlasem, dokonce mi jeden autor řekl, že by si rád Františka vyslechl na CD nosiči, takže kdo ví, jestli tištěný František nedostane bratříčka v podobě namluvené.

Ještě jednou jsme zasáhli do programu setkání, když jsem předal Táně Sivové putovního Rumcajse. Jako samozvaný král Václav pátý (Václav), alespoň tak mě někteří titulovali, jsem si posteskl, že když

jsem předával symbolicky žezlo setkání na jaře v Jičíně Marcelce a Bibce, že jsem jim vlastně nic nepředal, a tak jsme se rozhodli, že právě Rumcajs se stane symbolem našich setkávání, bude putovat od města k městu všude s námi. Táňa putovní figurku loupežníka Rumpe'la, „ako oni hovori“, přijala s radostí a nadšením.

Čtení trvalo asi dvě hodiny, následoval přesun do knihovny a dále buď auty nebo autobusem do vesnice Turčianské Jaseno, asi 9 kilometrů východně od Martina, kde se v penzionu Húrka (Horka se stříškou nad o), odehrál vlastně celý další program setkání. Já jel autem s Petrem Stejskalem, Jiřím Figurou a Mathejem Thomkou. Monika jela v jiném autě.

Do penzionu jsme dorazili kolem šesté hodiny podvečerní, ubytovali se, já bydlel v přízemí s Petrem Stejskalem a Jiřím Figurou, Monika s Luckou a Simonou z Chofilisu a Irenkou z Ason klubu v 1. patře.

Večerní program zahájila Táňa, pozdravila nás i starostka obce Turčianské Jaseno paní Jana Jesenská, která nás pozvala na sobotní prohlídku zdejšího muzea, umístěného na obecním úřadě, a kostela. Bohatě prostřené stoly, víno a skvělá obsluha, to všechno byly kulisy našich „jednání“ o literatuře. Vzpomínalo se na minulé setkání, jičínské je stále vysoce ceněno, přemýšlelo se, kde se sejdeme příště, co by bylo třeba vylepšit či změnit. Pochopitelně následovala i burza klubových časopisů a vydaných knížek. Získal jsem knížečku Ivana Fontany, sborník ze slovenských soutěží či osmé číslo Mádokýše a další a další materiály. K některým z nich se vrátím v Kobře v dalších číslech. Litoval jsem, že se setkání nemohl zúčastnit Andrej Šeliga se Zuzkou Fapšovou či někteří další staří známí (např. Šrenk či Pavel a Zuzka Herbrychovi). Promluvil jsem si i s prezidentem Mádokýše Mathejem a postěžoval si na panovnické povinnosti.

Večerka byla podle únavy jednotlivých účastníků, já přece jenom unavený z cesty šel spát hodinu před půlnocí.

Sobotní ráno, Monika už pilně cvičila na flétnu, po vydatné snídani (kdo chtěl přidat párek, dostal přidáno) jsme se odebrali do muzea v obci Turčianské Jaseno, kde nám paní starostka Jana Jesenská představila slavný rod Jesenských, z kterého pochází významný lékař, vědec a politik Ján Jessenius, který se zapsal do našich národních dějin např. první veřejně provedenou pitvou ve střední Evropě v roce 1600 či jako rektor Univerzity Karlovy a účastník protihabsburského odboje v době předbělohorské. Bohužel jeho život se skončil 21.června 1621 na Staroměstském náměstí.

Z této rodiny pochází celá řada významných osobností, např. spisovatel Janko Jesenský, první slovenský držitel titulu národní umělec v roce 1945.

Účastníci se zapsali do pamětní knihy, dostali jsme propagační brožuru, já koupil manželce pohledy a chtěli jsme se vyfotit před budovou obecního úřadu, kde stojí Jesseniova socha, ale začalo poprchávat, takže jsme se v doprovodu paní starostky, která také patří ke slavnému rodu Jesenských, vydali do nedalekého pozdně gotického kostela, kde jsme opět vyslechli její fundovaný výklad. Odpovídala nám na řadu dotazů, vysvětlovala význam nástěnných maleb a další historii kostela, jakožto i obce, která se původně skládala z Horního Jasena a Dolního Jasena a teprve v roce 1971 došlo ke sloučení a přejmenování na Turčinaské Jaseno. Pro ilustraci uvedu, že obec má asi 350 obyvatel a její pamětní síň či chytete -li muzeu je obdivuhodná. Před kostelíkem došlo na skupinové foto, počasí se mezitím umoudřilo, i když mráčky na obloze hrozily. Obdivovali jsme krajinu, v dálce vrcholky Velké a Malé Fatry, na svazích pasoucí se ovce či kozy. Nakonec Monika se společně s Luckou Popovičovou vydaly k jednomu stádečku, aby pořídily detailní fotografie.

Při návratu do penzionu nás už vítala vůně chystajících se guláše z kotlíku na dvorku.

Ale nás čekal ještě program v pensionu. Peter Mišák krátce pohovořil o Jánú Jesenkém, první pitvě a jeho literárním odkazu. Ke slovu se dostali i autoři, kteří chyběli na oficiálním zahájení, aby přednesli svoji tvorbu. A tak jsme se dozvěděli, že v Martině existuje dokonce i třetí literární klub. Jiří Figura potom udělal malou vložku s nabídkou preparátu, který distribuuje jeho známý.

Táňa nám předala zpěvníčky vydané Maticí slovenskou, dále skládačku o životě Andreje Kmeťa, po kterém je pojmenováno martinské muzeum (navštívili jsme jej při prvním pobytu v Martině v roce 2003) a občasník literárního klubu Duria, který připravila Marcelka Kubovová společně s kolegyněmi k tomuto setkání a zároveň k 10. výročí trvání klubu.

K obědu byl domácí guláš a přiznám se, že většina z nás si šla pro nášup, byli i tací, kteří šli i vícekrát. A potom se nám nechtělo na výlet do Jasenské doliny, vzdálené asi tři až čtyři kilometry. Někteří skutečně zůstali v penzionu nebo se vydali jen na kratší procházku, ale většina z nás vyrazila na plánovanou trasu. Chvillemi nám bylo vedro, pak zase zafoukal vítr a my navlékali rychle svetry a bundy. Do Jasenské doliny jsme po skupinkách dorazili, občerstvili se a Monika se začala dokonce i opalovat pod sjezdovkou. Zdejší areál bývá v zimě určitě plný, teď tady takový nával nebyl, ale my neměli čas obdivovat zdejší sportovní zařízení, protože nás čekala zpáteční cesta a Táňa vyhrožovala, že to do 16:00, kdy začíná další program, určitě nestihneme. Monika se trochu zapoměla při opalování, ale díky Simoně Váchalové se zase našla, takže jsme nakonec všichni dorazili do penzionu, i paní Fontánová, která s takovou sportovní vložkou moc nepočítala.

Program se opravdu protáhl, takže plánované vystoupení souboru v krojích ze sousední vesnice začalo až v 17 hodin. Na nevěstu se proměnila Bibka Melišová, která se mimochodem za 14 dní opravdu vdává. Odčepování nevěsty proběhlo podle plánu a na místa pro ženicha a nevěstu si potom sedli Mathej Thomka a Irenka Velichová. Že by předzvěst dalšího přeshraničního manželství?

Pavel Urban potom vedl krátkou literární dílnu, kde se pracovalo s texty z ložské dílny. Marcelka zase rozdávala lístky, na které účastníci vyjadřovali svoje dojmy ze setkání. Někteří z nás jen rozjímali před chalupou a Monika opět na kopci (neopalovala se) pilně cvičila na flétně, což neušlo řadě zvědavých pohledů a komentářů.

A přišel večerní program: Švédské stoly se prohýbaly, popijelo se a diskutovalo. K tomu všemu hrála dvojice mladých muzikantů hity našeho mládí, zněl Katapult, Elán, Miro Žbirka a řada dalších. Došlo i na oficiální přípitek, při kterém došlo na předání žezla (bohužel Rumcajs zůstal v knihovně) organizátorkám Simoně Váchalové a Lucii Popovičové. Příští setkání se uskuteční v dubnu 2008 v Domažlicích (asi 11.-13. dubna, nebo o týden později) na Chodsku.

A pak to přišlo: víno, ženy, zpěv! Došlo i na tanec, který rozhýbal George Figura a Táňa Sivová. Jičíňáci se připojili. Nevím, jak dlouho by program pokračoval kdyby před půlnocí nemuseli oba hudebníci odjet. Zpívalo se i ve výčepu, který byl v suterénu penzionu, kde se projevoval Peter Mišák a především Ivan Stuchlík.

V těch všech momentech jsem měl možnost mluvit s Táňou Sivovou, mluvili jsme o další budoucnosti, plánech na další setkání, případném setkání v Jičíně nejdříve v roce 2009, ale spíše v roce 2010.

Mluvil jsem i s Janem Cígerem, třeba o našem projektu Silný kafe, o jejich problémech při registraci občanského sdružení a dalších literárních zájmovostech.

Nelze popsat všechna neoficiální jednání, o půlnoci odjela Táňa Sivová (byla jen trochu smutná, že Ružomberok prohrál s Nitrou 0:2, její syn totiž hraje za Ružomberok slovenskou 1. fotbalovou ligu), ale jinak mohla být navýsost spokojená s celým 4. Martinským poetickým podzimem.

S Monikou jsme jí a všem organizátorkám z Durie děkovali a těšíme se na příští setkání. Oba jičínští zástupci vydrželi dlouho, řada účastníků už skončila v pelechu, já odešel spát asi hodinu po půlnoci a Monika snad ještě později.

V neděli ráno jsme ale museli brzo stávat, zvláště když mí spolunocležníci pospíchali, Petra stejskala čekala cesta do rakouského Lince. Posnídali jsme, domluvil jsem se s Petrem Musílkem, že se za dva týdny sejdem v Broumově, popřál jsem Jiřímu Figurovi, aby se Bezruč ve Frýdku - Místku vydařil (hraje hlavní roli a doufám, že naší hře neudělá ostudu), rozloučili jsme se s ostatními a poděkovali obsluze penzionu za domácí prostředí. Petr Stejskal nás s Monikou zavezl zpět do Martina. Monice byla trochu zima, ale ráno před Mileniem bylo kouzelné a neutříděné dojmy ze setkání povznášející. V Bille jsme nakoupili proviant na zpáteční cestu a vydali se na nádraží, kde jsme v nádražní cukrárně vyčkali příjezdu našeho spoje. Pochopitelně jsme všechno probírali, hodnotili a vymýšleli, jak to udělat u nás v Jičíně na některém z dalších setkání.

Vlak IC směr Praha, tentokrát horní cestou přes Ostravu, byl naplněný k prasknutí. Seděli jsme v kupé s Ivanem Fontánou a jeho ženou Světlou. Střídali jsme se a s nostalgií se ohlíželi za mizející Velkou a Malou Fatrou kdesi v dálce. Naše náhodná spolucestující se přiznala, že je z vesnice Valče, což je asi 15 km jižně od Martina, že bychom tam mohli uspořádat některé z dalších setkání (e-mailem jsem o tom Táňu informoval).

Bylo nám na Slovensku příjemně, i když počasí nebylo tak letní jako třeba vloni, hřál nás pocit pospolitosti, blízkosti a potřeby opět se setkávat. Obdivuji, že organizátorky z Durie dokáží pořádat podobnou akci každý rok! Víím, o čem mluvím po letošním poetickém jaru v Jičíně. Je to pořádná porce, ale zvládly to děvčata z Durie na jedničku. A jak se Táňa pochlubila, na příští ročník už má taky plány. Nakonec i letošní nápad s programem mimo Martin, v pohostinném penzionku Hůrka byl nový, originální a ukázal se jako výborný.

Před Pardubicemi jsme se rozloučili s Fontánovými a pospíchali na rychlík směr Stará Paka a dále Liberec. Naš vlak se řece jenom trochu „oněskoril“, ale nakonec jsme všechno stihli. Ve vlaku, který byl přece jenom prázdnější než rychlík ze Slovenska, jsme měli dost času a prostoru, abychom se ohlédli za právě uplynulými třemi dny. Ve Staré

Pace jsme nasedli do místní lokálky, která nás dovezla domů, do Nové Paky. Vystoupili jsme ve městě a ubírali jsme se k domovům. Děkoval jsem Monice, že jela se mnou, protože takhle nám cesta lépe utekla a nakonec i pro naši prezentaci je to lepší, než když všude straší Franc sám.

Nakonec jsem se Moniky ptal, jak tohle všechno, co jsme v Martině prožili, vysvětlíme všem LiSákům. A Monika odpověděla: „To se nedá vyprávět, to se musí prožít!“

Já jsem se o to přece jenom pokusil v tomto článku, ale třeba už příště ... pojedete s námi na Chodsko, do Domažlic. Už se těším!

Ať žije Chodské poetické jaro 2008!

Václav

OTÁZKA PRO ... BIBIANU MELIŠOVOU

Duria letos slaví deset let své existence. Jaké to byly roky a k čemu je třeba sdružovat se v literárních klubech?

Tých deset roků ubehlo ako voda. Medzitým sme se stihli mať radi, spoločne tvoriť i troviť na opekačkách a výletoch, ptrezentovať talenty medzi ľuďmi i na stránkách novín, vydať klubové zborníky a byť vydaní v iných zborníkoch, povyhrávať nejaké tie súťaže a vymyslieť si vlastné a okrem toho dostať ponorkovú chorobu, pohádať sa, rozdeliť sa, udobriť sa a opäť trochu spolupracovať. Ale i to sa stáva.

Pravda je taká, že na to, aby človek písal a dobre písal, nepotrebuje literárny klub, ale s klubom je to väčšia sranda.

Bibiana Melišová

(dlouholetá členka klubu Duria při Turčianské knihovně v Martině)

KOBRA

Kulturní občasník regionálních autorů

Vydává Literární spolek při Městské knihovně v Jičíně
jako interní tiskovinu.

Připravil : Václav Franc, K Hájků 1724, 509 01 Nová Paka
Příloha č.10/2007 k 4. Martinskej poetickej jeseni
(10. října2007)

www.kobra.zde.cz